

Prästvigda kvinnors arbetssituation i Linköpings stift, Östgöta Correspondenten, september 2011

Annika Rehns välskrivna artiklar i Corren om hur tre manliga präster vägrar fira gudstjänst och mässa med sina kvinnliga kollegor, avslöjar det som är toppen på ett isberg. Det handlar inte bara om ett kvardröjande motstånd mot kvinnor som är präster. Under vattenytan till detta isberg finns en strukturell problematik som sträcker sig längre. Låt mig ta några exempel.

Antalet kvinnor som är kyrkoherdar minskar i Linköpings stift. Enligt år 2008:s matrikel hade antalet kvinnliga kyrkoherdar sjunkit till nitton stycken (femtiofyra män var samtidigt kyrkoherdar i stiftet). Jämför man med den siffran med 2010 års matrikel har antalet minskat ytterligare till fjorton kyrkoherdar. På två år har kvinnliga kyrkoherdar minskat med tjugo procent. Den avtagande trenden kommer sannolikt att fortsätta då Linköpings församlingar slås samman och ytterligare två kvinnliga kyrkoherdar lämnar sina befattningar

Bland de präster och diakoner i Linköpings stift som lämnat sina församlingstjänster och idag har annan sysselsättning (sammanlag 42 stycken) är 75 procent kvinnor. Tre av fyra ämbetsinnehavare som av någon anledning inte längre vill arbeta i den kyrkliga organisationen är alltså kvinnor. De personliga skälen till detta kan naturligtvis skifta. Men statistiken antyder ändå att kvinnor i långt större utsträckning känner sig mindre bekväma med Svenska kyrkan i Linköping stift som arbetsplats.

Detta förhållande syns även vid den arbetsplats som är närmast stiftets ledning med biskop och stiftstyrelse. Runt millennieskiftet, då jag själv arbetade vid Stiftskansliet, fanns där sex kvinnliga stiftsadjunkter. Idag är det bara en kvinnlig stiftsadjunkt kvar. Antalet manliga stiftsadjunkter är för närvarande sex stycken.

Skillnaden märks även i lönesättningen. Då Norrköpings kyrkliga samfällighet omorganiserades, rekryterade samfälligheten fyra nya kyrkoherdar till denna organisation. Tre av dessa är män och en kvinna. Den kvinnliga kyrkoherden gavs en

väsentligt lägre lön än sina tre manliga kollegor, trots att hon varit anställd längst inom samfälligheten.

Till detta axplock av statistik kommer en även en mängd mjukfakta.

Som handledare har jag de sista åren tagit del av flera berättelser som handlar om utfrysning, kränkande särbehandling och diskriminering. Präster som är kvinnor har i arbetslag där kollegorna är enbart män eller där män är i majoritet upplevt hur beslut tas då de är frånvarande och hur man undanhålls viktig information och adekvata arbetsuppgifter.

Allt detta samtidigt som en av de präster som är kvinna och som utsatts för de tre manliga prästernas gudstjänstbojkott idag trakasseras och hånas på högkyrkliga prästers bloggar.

Alla dessa frågor är minst lika viktiga som den på toppen av isberget, vilken Annika Rehn på Corren gjort oss uppmärksam på. De underliggande mönstren av lönesättning, organisation, manligt kompisskap, ledning och maktstrukturer leder till att kvinnors arbetsmiljö i Linköpings stift stagnerar. Vi befinner oss kanske rent av i en backlash. Men hur ska något kunna bli annorlunda om något så basalt kränkande kvarstår, som att en man äger rätt att bojkotta en kvinnlig kollegas gudstjänst och arbetsinsats bara för att hon är kvinna? Problemet måste ses både från dess topp och dess bas. Ett viktigt initiativ ligger således hos biskop och domkapitel.

Jakob Carlander

Präst, psykoterapeut, fd föreståndare för Linköpings stift centrum för personalsjälavård.